

Beslissing van de Reclame Code Commissie

In de zaak van : Fossielvrij NL, gevestigd te Amsterdam, klager,

tegen : ING Bank N.V., gevestigd te Amsterdam, adverteerder.

De procedure

Klager heeft bij e-mail van 22 februari 2023 bezwaar gemaakt tegen de hierna te noemen reclame-uiting van adverteerder en heeft de klacht desgevraagd nader toegelicht bij e-mail van 28 februari 2023.

Adverteerder (hierna ook: ING) heeft verweer gevoerd bij brief van 23 maart 2023.

Op de vraag van het secretariaat van de Stichting Reclame Code bij e-mail van 28 maart 2023 of klager de klacht wenst door te zetten nu blijkt het verweer de bestreden uiting niet meer wordt gebruikt, heeft klager bij e-mail van 31 maart 2023 meegedeeld de klacht te willen doorzetten, maar deze dan te willen toespitsen op de nieuwe, aangepaste uiting van adverteerder. Hierop is door het secretariaat meegedeeld dat aanpassing van de klacht in die zin niet mogelijk is en daarvoor een nieuwe klacht moet worden ingediend. Klager heeft daarop bij e-mail van 3 april 2023 meegedeeld dan "de klacht te laten staan".

De Reclame Code Commissie (hierna: de Commissie) heeft de klacht behandeld in haar zitting van 20 april 2023. Partijen hebben daarbij hun standpunten, mede aan de hand van overgelegde pleitaantekeningen, mondeling nader toegelicht en hebben vragen van de Commissie beantwoord. Namens klager hebben [redacted] en [redacted] het woord gevoerd. Adverteerder werd ter zitting vertegenwoordigd door [redacted] en [redacted], bijgestaan door [redacted] en [redacted] beiden advocaat.

De bestreden reclame-uiting

Het betreft een Engelstalig filmpje dat ING in september 2021 op haar website heeft geplaatst en via haar social-mediakanalen heeft verspreid, meer specifiek de volgende tekstgedeeltes daarin:
"Climate change is a speeding train. It's ramming through stations and headed straight for us. So, what's ING doing? We're trying to help slow it down, while also preparing for what could happen if it doesn't." (...)
"Our biggest impact on climate is through our financing. We finance billions of euros of green projects and companies around the world. We say a flat-out 'no' to certain businesses and 'yes, but' to others outlining sustainability changes they'll have to make first and then helping them to make them." (...)
"We steer our portfolio towards this technology [= "the new technology needed to reach a net-zero world by 2050"] and away from high-carbon technology," (...)
We do our part as a bank, together with our clients, and commend others who are doing the same." (...)
"We're focused on the future, moving step by step to make the biggest difference we can. For us. For our clients. For the world."

De klacht

Het standpunt van klager, zoals weergegeven in de schriftelijke klacht en nader toegelicht ter zitting, wordt als volgt samengevat.

De video is onderdeel van de openbare en systematische marketing van de klimaatplannen van ING. De video geeft de indruk dat ING volop probeert klimaatverandering tegen te gaan en benoemt geen enkele negatieve bijdrage van ING aan klimaatverandering. Door te zeggen dat ING 'groene bedrijven en projecten' financiert en 'nee' verkoopt aan sommige bedrijven, wordt de suggestie gewekt dat ING bedrijven uitsluit die het meeste bijdragen aan gevaarlijke klimaatverandering, zoals fossiele bedrijven. In werkelijkheid financiert ING nog steeds fossiele bedrijven die nieuwe fossiele projecten opzetten of bestaande projecten uitbreiden, zoals bijvoorbeeld gas- of oliebooringen, LNG-terminals, pijpleidingen voor gas en olie en nieuwe kolenmijnen. Ter onderbouwing hiervan verwijst klager (met links) naar onderzoeken van BankTrack en Pointer. Daarnaast scoort het klimaatbeleid van ING slecht bij de Eerlijke Bankwijzer (4,9 uit 10) en heeft Milieudefensie het klimaatplan van ING beoordeeld met "gevaarlijk, doet niks om gevaarlijke klimaatverandering te voorkomen." Zowel in het meest recente IPCC rapport en het Emission Gap Report van de Verenigde Naties als door het Internationaal Energie Agentschap wordt gewaarschuwd dat investeringen in fossiel snel moeten afnemen en de bestaande infrastructuur voor fossiele brandstoffen voortijdig zal moeten worden gesloten om de klimaatdoelen uit het Klimaatakkoord van Parijs te kunnen halen. ING blijkt echter tussen 2018 en 2020 drie keer zoveel krediet te hebben verstrekt aan fossiele energie als aan hernieuwbare energie.

Klager stelt dat de video in strijd is met artikel 3.1 van de Code voor Duurzaamheidsreclame (CDR) door uitsluitend mededelingen te doen over investeringen in groene projecten en bedrijven, en in strijd met artikel 8.3.aanhef en sub c van de Nederlandse Reclame Code (NRC) door essentiële informatie over het financieren van fossiele bedrijven door ING niet te vermelden. Hierdoor wordt de werkelijke impact die ING door middel van haar financiering heeft op de klimaatcrisis verborgen en is het filmpje misleidend.

Klager wijst ten slotte op de uitspraak van de Britse ASA uit 2021, die reclames van de HSBC bank, waarin op soortgelijke wijze alleen de groene financieringen werden belicht, misleidend achtte.

Het verweer

Het standpunt van ING, zoals weergegeven in het schriftelijke verweer en nader toegelicht ter zitting, wordt als volgt samengevat.

De klacht ziet op een oud filmpje dat ING in september 2021 online heeft geplaatst en via haar social-mediakanalen heeft verspreid. In november 2022 heeft ING een aangepaste versie van het filmpje gemaakt en dat is de enige versie die zij nu nog op haar website gebruikt. Bij verweer is de tekst van het oude en het nieuwe filmpje overgelegd. De oude versie stond vanaf december 2022 alleen nog op de social-mediakanalen van ING, maar inmiddels zijn ook de posts waarin het oude filmpje voorkwam verwijderd. ING adverteert dus niet meer met het filmpje waarover wordt geklaagd.

ING voorziet in de financieringsbehoeften van de huidige maatschappij en verstrekt daarom ook niet-duurzame financieringen. Maar ING is aan het veranderen, net als de maatschappij, en ING financiert ook deze veranderende maatschappij. Zo heeft zij bijvoorbeeld de financiering van duurzame elektriciteitsopwekking sinds 2020 met miljarden verhoogd ("*billions of euros of green projects*"), terwijl nieuwe financiering aan kolencentrales is gestopt en bestaande financiering van elektriciteit opgewekt door kolencentrales met 80% is teruggebracht, met een streven naar volledige uitfasering daarvan in 2025. Ook is ING begonnen met het terugdringen van de financiering van upstream olie- en gaswinning. De duidelijke en meetbare einddoelstellingen (netto nul in

2050) en tussentijdse doelstellingen (voor 2025 en 2030) van ING zijn te kennen uit het jaarverslag 2022 en het Climate Report 2022. ING doet wat in het filmpje wordt gezegd. Het filmpje wekt daarom geen misleidende totaalindruk.

Er is ook geen sprake van het achterhouden van informatie die van belang is voor de beslissing van de consument om te bankieren bij ING. De niet-duurzame financieringen van ING in olie en gas vallen, samen met die in duurzame energiebronnen, onder de noemer 'energy', dat in totaal goed is voor slechts een klein deel van de totale financieringsportefeuille. Dat de consument behoefte zou hebben aan exacte informatie over de omvang en de samenstelling van de verschillende onderdelen van ING's financieringsportefeuille, blijkt nergens uit. Het niet vermelden daarvan is daarom geen misleidende omissie, aldus ING.

Het oordeel van de Commissie

1. De Commissie stelt voorop - zoals ook voorafgaand aan de zitting aan partijen is meegedeeld - dat de onderhavige beslissing alleen betrekking heeft op de versie van het filmpje van ING die in september 2021 op de website van ING is geplaatst en via haar social-mediakanalen is verspreid. Niet is weersproken dat dit filmpje sinds december 2022 niet meer op de website van ING staat en inmiddels ook van de social-mediakanalen van ING is verwijderd. Klager heeft desgevraagd meegedeeld de klacht tegen het oorspronkelijke filmpje te handhaven. Voor zover partijen schriftelijk of ter zitting zijn ingegaan op de aangepaste versie van het filmpje die nu door ING wordt gebruikt, zal deze buiten beschouwing worden gelaten.

2. Het bestreden filmpje, waarin ING haar beleid om klimaatverandering tegen te gaan uiteenzet, moet als geheel worden aangemerkt als een milieucclaim in de zin van de Milieu Reclame Code (MRC), zoals die gold zolang het filmpje zichtbaar was op de website en in social media posts van ING.

De klacht dat de uiting in strijd is met artikel 3.1 van de (op 1 februari 2023 in werking getreden) Code voor Duurzaamheidsreclame vat de Commissie zo op dat klager de uiting misleidend acht als bedoeld in - het grotendeels met dit artikel overeenkomende - artikel 2 MRC. De Commissie overweegt als volgt.

3. In (de bestreden gedeeltes van) het filmpje stelt ING dat zij probeert te helpen om de op ons af razende klimaatverandering af te remmen. Nu de grootste impact van ING op het klimaat bestaat uit haar financieringen, wijst zij op de miljarden euro's die zij wereldwijd steekt in groene projecten en bedrijven, op het ronduit 'nee' zeggen tegen bepaalde bedrijven en 'ja, maar' tegen andere die eerst duurzaamheidsveranderingen moeten doorvoeren. Verder stelt ING haar portfolio te sturen op technologie die nodig is voor het bereiken van een 'net-zero world' in 2050 en weg van koolstofrijke technologie. Samen met haar klanten doet de bank haar deel en prijst andere die hetzelfde doen. Het filmpje eindigt met de mededeling dat ING gericht is op de toekomst, om stap voor stap het grootst mogelijke verschil te maken, voor haarzelf, haar klanten en de wereld.

4. De Commissie stelt voorop, gelijk hiervoor is overwogen, dat het gaat om het filmpje uit 2021, hetgeen meebrengt dat voor zover ING een beroep heeft gedaan op documenten uit 2022 om haar standpunt te onderbouwen, deze daarvoor in feitelijke zin niet redengevend kunnen zijn. De Commissie begrijpt uit het verweer dat ING in het filmpje wil wijzen op haar veranderende klimaatbeleid, waarbij zij naast niet-duurzame financieringen streeft naar meer duurzame financieringen. De Commissie acht de tekst van het filmpje echter dusdanig absoluut ("*We finance billions of euros of green projects and companies around the world*", "*We say a flat-out 'no' to certain businesses and 'yes, but' to others outlining sustainability changes they'll have to make first and then helping them to make them*", "*We steer our portfolio (...) away from high-*

carbon technology”), dat de gemiddelde consument niet zal verwachten dat ING naast de genoemde duurzame financieringen, waarmee zij klimaatverandering wil tegengaan, tegelijkertijd projecten en bedrijven financiert die niet als duurzaam beschouwd kunnen worden. De gemiddelde consument heeft ook informatie over laatstgenoemde financieringen nodig om een reëel beeld van het door ING gevoerde klimaatbeleid te krijgen. Door dit na te laten krijgt de wel verstrekte informatie een (groen) gekleurd karakter.

5. Op grond van het voorgaande acht de Commissie het bestreden filmpje misleidend in de zin van artikel 2 MRC in verbinding met artikel 8.3 aanhef en onder c NRC. Er is immers sprake van het ontbreken van essentiële informatie over de bijdrage van ING aan het handhaven en bevorderen van een schoon en veilig leefmilieu die de gemiddelde consument nodig heeft om een geïnformeerd besluit over een transactie - het al dan niet bankieren bij ING - te nemen. Gelet op de mededeling van ING dat het bestreden filmpje inmiddels is verwijderd en niet meer wordt gebruikt, zal de Commissie een aanbeveling om niet meer op een dergelijke wijze reclame te maken achterwege laten.

De beslissing

De Commissie acht de uiting in strijd met artikel 2 MRC.

Partijen hebben, voor zover zij in het ongelijk zijn gesteld, de mogelijkheid tegen deze uitspraak beroep aan te tekenen bij het College van Beroep, onder gelijktijdige storting van het voor de behandeling van het beroep verschuldigde bedrag. Het beroepschrift dient binnen 14 dagen na dagtekening van deze uitspraak in het bezit te zijn van het College van Beroep, waarvan het secretariaat gevestigd is te Amsterdam. Het postadres van het secretariaat is: postbus 75684, 1070 AR Amsterdam. Ook kan het beroepschrift binnen deze termijn per e-mail worden verzonden aan klacht@reclamecode.nl.

De voorzitter

De secretaris

Amsterdam, 11 mei 2023